

بسمه تعالی

پیش نویس

"سند ملی هنرهای نمایشی ایران"

مقدمه

هنر نمایش یکی از دیرینه ترین تجلیات ابداعی بشر محسوب می شود. این هنر با بهره گیری از ادبیات، موسیقی و فرهنگ عمومی جوامع بشری توانسته است بدون هر نوع واسطه ای، رابطه مستقیم با مخاطبان خود برقرار نماید و با آنها مستقیماً سخن بگوید و حتی آنها را به عنوان عناصر یک نمایش با خود همراه سازد. هنر نمایش از آنجایی که هنری جمعی است با آحاد جامعه مرتبط بوده و می تواند در جهت استحکام استقلال سیاسی و فرهنگی کشور نقش ایفا کند و در مواجهه با تهاجمات فرهنگی از تمامیت ایمان به خداوند، اخلاق و آداب و رسوم حسنه و موارث فرهنگی و هنری کشور دفاع نماید.

هنر نمایش ایرانی، نقش حفاظت از زبان و ادبیات غنی ایرانی در مقاطع مختلف سنی از کودکی و نوجوانی تا بزرگسالی را در بر دارد و می تواند با زبانی آشنا از دل بستگی ها و معضلات اجتماعی با روحیه ای شاد سخن بگوید و همگان را در جهت آینده ای روشن و پرنشاط و موفق امیدوار سازد.

همچنین توجه ویژه به مضامین اخلاقی و انسانی در هنر نمایش، سرآغاز راهی است که به مدد همگرایی و اراده نهادها و دستگاه های فرهنگی و علمی کشور از جمله صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت آموزش و پرورش، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، حوزه هنری انقلاب اسلامی، جهاد دانشگاهی و دیگر سازمان ها و نهادهای مرتبط، تبلور می یابد.

بر این اساس، ترسیم نقشه ی راه بر پایه ی شناخت عالمانه و مبتنی بر واقعیت های موجود و با نگاه به چشم انداز روشن و پرامید فردا، نتیجه ای اثربخش و پر برکت برای فرهنگ و هنر ایران اسلامی در بر خواهد داشت.

لذا این سند به منظور تقویت هنرهای نمایشی در راستای حفظ و صیانت از اهداف فرهنگی کشور تدوین می شود.

ماده ۱: مبانی، اصول و ارزش ها

هنرهای نمایشی همواره مبتنی بر تفکر و تعهد بوده و واسطه تربیتی بسیار سودمندی در امور اخلاقی، انسانی، آموزشی و پرورشی جامعه و باعث ارتقای سطح فرهنگ عمومی است و علاوه بر فرهنگ سازی، به افزایش امید، همدلی و نشاط اجتماعی یاری می رساند.

- ۱- کارکرد هنر نمایش در اندیشه ایرانی اسلامی، تحقق عناصر بنیادین تربیت دینی و مولفه های فکری و هویتی فرهنگ ایرانی، به یاری ابزار توانمند، جذاب و اثربخش خود به منظور تقویت ارزش های اصیل انسانی است و تلاش دارد مفاهیمی چون عدالت، آزادی، برادری، اخلاق و خیراندیشی را با روشی زیباشناسانه تحکیم بخشیده و باعث سعادت و کمال روح انسان ها گردد.
- ۲- از مهمترین دغدغه ها و معیارهای اساسی نمایش، حفظ و اشاعه آرمان های فرهنگی جامعه بوده و باعث تقویت غرور ملی، عشق به میهن، پاسداشت ارزش های دینی، نکوداشت ایثارگری ها و غلبه بر خودخواهی و فردگرایی می شود.
- ۳- زبان هنر، زبانی بین المللی است و بهترین راه جهت نیل به دیپلماسی عمومی و فرهنگی بوده و موجب تقویت عرق ملی و تحکیم و معرفی مبانی اخلاقی و انسانی و همچنین ارتباط موثر با سایر ملل است.
- ۴- هنر تئاتر می تواند در عرصه تاثیرات تاریخی و جغرافیایی، تصویر دقیق تر و اثر بخش تری از اسطوره های دینی و ملی کشورمان را به جهان عرضه کند و معرف تمدن و فرهنگ ایرانی و اسلامی باشد.
- ۵- همچنین اشتغال زایی هنر نمایش، برای فارغ التحصیلان مرتبط با رشته ها و گرایش های هنری، فعالان نمایشی و دیگر اقشار جامعه در مقایسه با سایر مشاغل، زمان بر نبوده و با صرف سرمایه هایی کمتر و در زمانی کوتاه تر به نتیجه می رسد.

ماده ۲: مسائل

- ۱- غلبه پنهان اندیشه های وارداتی در قالب آثار نمایشی خارجی
- ۲- کمبود نمایشنامه های غنی و اصیل ایرانی به ویژه برای نسل جوان و خلاق
- ۳- عدم توجه به مفاهیم و قصص قرآنی، ادبیات کهن و معاصر ایرانی
- ۴- فقدان نقد اصیل، جریان ساز و اثربخش در عرصه هنرهای نمایشی کشور
- ۵- نبود آموزش و پژوهش های تخصصی و عدم تولید نمایش های کیفی و اثرگذار
- ۶- توزیع ناعادلانه امکانات در استان ها و شهرهای کم برخوردار و عدم توجه به مسایل قومیتی، هویتی و زیست بوم استان ها
- ۷- عدم برنامه های راهبردی و علمی درازمدت جهت حفظ و اشاعه گونه های متنوع نمایش های اصیل همچون تعزیه، گونه های نمایش ایرانی و...
- ۸- کمبود شدید اعتبارات با توجه به گستردگی حوزه های متنوع هنرهای نمایشی
- ۹- عملکرد جزیره ای دستگاه های مختلف درگیر با مقوله هنرهای نمایشی و تاثیرات منفی آن
- ۱۰- تشتت در برنامه های نظام صنفی، تشکل های مدنی و فعالان نمایشی (عدم امنیت شغلی، نبود کد شغلی و...)
- ۱۱- عدم توسعه متوازن هنرهای نمایشی به دلیل کمبود سالن ها و فرسودگی تجهیزات فنی در این حوزه

ماده ۳: اهداف

سطح اول:

- ۱- تاسیس بنیاد تئاتر ملی ایران
- ۲- بازنگری در ضوابط ارزشیابی و نظارت بر نمایش و صدور پروانه نمایش مصوب جلسه ۴۶۱ مورخ ۱۳۷۹/۲/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۳- فرهنگ سازی در جامعه
- ۴- اشتغال زایی؛ به ویژه برای نسل جوان و خلاق
- ۵- ایجاد دیپلماسی فرهنگی و ارتباط موثر و معنادار با جهان

سطح دوم:

- ۶- راه اندازی و تاسیس موزه هنرهای نمایشی
- ۷- صیانت از تلاش فعالان عرصه نمایش کشور و ارتقاء منزلت اجتماعی و اقتصادی آنها
- ۸- ارتقاء کمی و کیفی تولیدات نمایشی حرفه ای و اثربخش
- ۹- تقویت نهادهای صنفی، تشکل‌های مدنی و گروه‌های تخصصی حوزه هنرهای نمایشی

ماده ۴: سیاست‌های ها و راهبردها:

- ۱- اصلاح خلاءهای ساختاری به منظور ارتقاء جایگاه هنرهای نمایشی در نظام حکمرانی فرهنگی کشور
- ۲- بهره‌مندی از فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی در جهت تولید و توسعه آثار نمایشی و حمایت از آن
- ۳- توجه به تنوع قومی و زبانی و معرفی موثر تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی با تأکید بر تاریخ معاصر
- ۴- برنامه ریزی و مدیریت جامع نگر، خردمندانه و یکپارچه، در مواجهه با چالش‌های فرهنگی و اجتماعی
- ۵- جلوگیری از خطر تهاجم فرهنگی و کم‌رنگ شدن معرفت دینی در جامعه
- ۶- ایجاد بستری مناسب به منظور بروز خلاقیت‌ها، رشد اندیشه‌ها و شکوفایی سرمایه‌های انسانی
- ۷- شایسته‌بخشی به شخصیت حقیقی و حقوقی فعالان نمایشی اعم از پیشکسوتان و جوانان
- ۸- حمایت از بینارشته‌ها و تلفیق تئاتر با سایر رشته‌ها همچون تلویزیون، سینما، موسیقی و...
- ۹- توجه به زنجیره ارزش اقتصادی تئاتر و فرهنگ و تدوین نظام سرمایه‌گذاری و سود دهی در هنرهای نمایشی

- ۱۰- اهتمام به افزایش فضاهای تخصصی تولید و اجرای تئاتر در سراسر کشور
- ۱۱- تسهیل فضای کسب و کار در تولید و عرضه آثار نمایشی متنوع
- ۱۲- حمایت از آفرینش و ارایه آثار نمایشی متناسب با منزلت اجتماعی و فرهنگ اسلامی کشور

ماده ۵: اقدامات

- ۱- تأسیس بنیاد ملی تئاتر ایران با ارائه اساسنامه به هیئت محترم دولت جهت تصویب نهایی حداکثر ظرف دو ماه بعد از ابلاغ سند
- ۲- بازنگری در سیاست ها و ساختارهای تولید و عرضه نمایش و جهت دهی تئاتر به سوی تولیدات حرفه ای
- ۳- تمرکززدایی جشنواره ها و رویدادهای نمایشی از مرکز کشور و حمایت بیشتر از تئاتر استان ها
- ۴- حمایت از گسترش گونه های جدید هنرهای نمایشی، با استفاده از فن آوری های نوین به منظور امتداد تئاتر از طریق سایر محتواها همچون پادکست ها، تله تئاترها و...
- ۵- استفاده از ظرفیت مناسب های دینی، ملی و مذهبی جهت اجرای نمایش های میدانی، اماکن خاص و غیره با هدف افزایش تعامل با سازمان ها و نهادهایی چون استانداری ها، فرمانداری ها و شهرداری ها به منظور جلب حمایت در احداث، نوسازی، تاسیس و تجهیز تالارها و مکان های نمایشی و جذب مشارکت سرمایه گذاران بخش خصوصی و مردمی به منظور تاسیس تالارهای کم هزینه (بلک باکس) و مشابه آن
- ۶- بازنگری در آییننامه ها و دستورالعمل صدور پروانه نمایش و فعال تر نمودن شوراهای ارزشیابی و نظارت بر نمایش با هدف تسریع در امور جهت تعامل بیشتر با هنرمندان و پیشکسوتان
- ۷- شفاف سازی و تسهیلگری در جهت ارتقا شخصیت حقوقی فعالان هنرهای نمایشی با تاکید بر قانون مالکیت فکری به منظور تقویت گروهها و مؤسسات (کمپانیها) نمایشی
- ۸- حمایت از تشکیل و استقرار گروههای حرفه‌ای در تالارهای نمایشی تهران و استان ها
- ۹- ایجاد بسترهای لازم جهت حمایت از تولیدات نمایشی نسل جوان و دانش آموخته و حمایت از ارتقای فعالیت های نمایشی در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی
- ۱۰- حمایت از تولید و اجرای نمایش‌های متنوع برای رده‌های سنی مختلف
- ۱۱- طراحی برنامه هایی نوین، جهت تمرکز بر کارکرد تربیتی تئاتر در دوران کودکی و نوجوانی (تقویت روحیه تعامل و ابراز وجود) با به کارگیری شیوه هایی نظیر نمایش خلاق و...
- ۱۲- حمایت از تولید و انتشار متون نمایشی ارزشمند و حمایت از مسابقات نمایشنامه نویسی در کشور
- ۱۳- استفاده از ظرفیت کاروانسراها، خانه‌های تاریخی، بناهای اوقافی و اماکن مشابه جهت اجرای نمایش های ایرانی
- ۱۴- بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود و موثر سایر نهادها و به ویژه شهرداری‌ها در راستای حمایت از فعالان هنرهای نمایشی به منظور تغییر کاربری اماکن مختلف جهت ایجاد فضاهای نمایشی
- ۱۵- بهره‌گیری از ظرفیت مناسب صندوق اعتباری هنر برای حمایت از متقاضیان توسعه زیرساخت‌های اجرایی هنرهای نمایشی در کل کشور
- ۱۶- حمایت از نوسازی و روزآمد سازی اماکن اجرا و تجهیزاتی فنی از جمله نور، صدا، تصویر و...
- ۱۷- حمایت از ایجاد صندوق نوآوری و شکوفایی حوزه هنرهای نمایشی تحت ساختار صندوقهای مرتبط با معاونت علمی و فناوری نهاد ریاست جمهوری

- ۱۸- حمایت از تاسیس شتاب‌دهنده‌های مرتبط با فعالیتهای دانش بنیان در راستای تولید و توسعه تئاتر
- ۱۹- حمایت از تولید و اجرای آثار متناسب با فضای باز (اماکن خاص)
- ۲۰- حمایت از نمایش‌های آیینی و سنتی با تأکید بر گونه‌های ثبت جهانی شده همچون تعزیه و نقالی
- ۲۱- حمایت از تبادل آثار نمایشی موفق بین استان‌های مختلف
- ۲۲- حمایت از عرضه تولیدات در شبکه نمایش خانگی و سایر بسترهای فضای مجازی
- ۲۳- ارتقا فعالیت‌های نمایشی در مدارس و حمایت از جشنواره‌های تئاتر دانش آموزی با هدف بهره مندی از ظرفیت موثر آموزش و پرورش و توجه جدی به تولید نمایش‌های متناسب با مخاطبان کودک و نوجوان
- ۲۴- ارتقای فعالیت رسانه‌های فیزیکی، مجازی و کانون‌های تبلیغاتی جهت معرفی و توسعه هنرهای نمایشی
- ۲۵- حمایت همه جانبه شبکه های سراسری و استانی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در راستای تولید و انتشار برنامه های تخصصی و عمومی هنرهای نمایشی
- ۲۶- حمایت از ایجاد پایگاه های تخصصی به منظور معرفی، تبلیغ و فروش بلیت تئاتر
- ۲۷- افزایش تعامل با نهادهای نظامی و انتظامی با هدف ارتقا فعالیت‌های نمایشی در مراکز نظامی همچون پادگانها و غیره در درون شهرها و مرزهای کشور
- ۲۸- بهره مندی از ظرفیت تعطیلات نوروزی برای اجرای نمایش در تالارها و فضاهای نمایشی و مکانهای استقرار مهمانان نوروزی
- ۲۹- ارتباط فعال با مجامع و رویدادهای بین‌المللی با هدف معرفی بیشتر هنرهای نمایشی کشور
- ۳۰- کمک به بازاریابی آثار ایرانی جهت حضور در مجامع و رویدادهای بین‌المللی و بهره مندی حداکثری از ظرفیت‌های هنر تئاتر در برگزاری هفته‌های فرهنگی ایران با ایجاد ارتباط از طریق رایزنی‌های فرهنگی در کشورهای جهان به منظور معرفی بیشتر تئاتر ایران
- ۳۱- برنامه‌ریزی و حمایت از اجرای عمومی آثار معتبر غیر ایرانی همسو با فرهنگ اسلامی ایرانی در کشور
- ۳۲- حمایت از حضور گروه‌های توانمند غیر ایرانی در رویدادهای بین‌المللی ایران
- ۳۳- حمایت از ترجمه، انتشار و توزیع آثار شاخص نمایشنامه‌نویسان ایرانی برای ارائه در سایر کشورها
- ۳۴- حمایت از ترجمه، انتشار و توزیع نمایشنامه ها و پژوهش های غیر ایرانی مرتبط با هنرهای نمایشی ایران با محوریت فعالیت های پس از پیروزی انقلاب اسلامی
- ۳۵- حمایت هدفمند از معرفی تئاتر کشور در رسانه‌های بین‌المللی
- ۳۶- حمایت از تأسیس و راه اندازی موزه ملی تئاتر ایران
- ۳۷- حمایت از گردآوری و انتشار اسناد فعالیت‌های نمایشی و کمک به ایجاد و تقویت آرشیو آثار هنری توسط مؤسسات غیردولتی
- ۳۸- حمایت از برگزاری کارگاه‌های آموزشی عرصه هنرهای نمایشی(نور، صدا، تولید، اجرا و عرضه نمایش

(...و)

۳۹- طراحی نظام جامع اطلاعات آماری هنرهای نمایشی؛ شامل فعالان نمایشی، دانشجویان و دانش‌آموختگان، تولیدات، رویدادها، جشنواره‌ها، اماکن و... به منظور دستیابی به آمایش سرزمینی حوزه هنرهای نمایشی

۴۰- طراحی نظام جامع یارانه مصرف کنندگان هنرهای نمایشی

۴۱- ایجاد ارتباط پژوهشی میان ساختار حرفه ای تولید تئاتر و مجامع دانشگاهی

۴۲- ارتقاء جایگاه هنرهای نمایشی با بهره مندی از ظرفیتهای بومی و اقلیمی در بنیانگذاری رویدادهای تازه و خلاقانه با تاکید بر مسائل فرهنگی و گردشگری

۴۳- برگزاری جلسات کارشناسی و مدیریتی با شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور بازنگری دستورالعمل‌ها و آیین نامه های مرتبط با حوزه های اجرایی و اصلاح سیاست ها و تدابیر مربوط به هنرهای نمایشی

۴۴- اصلاح سرفصل های درسی رشته های مرتبط با هنرهای نمایشی و ایجاد رشته های جدید با توجه به تحولات شکل گرفته در حوزه های نرم افزاری و سخت افزاری

۴۵- تلاش در جهت افزایش سقف اعتبارات هنرهای نمایشی

۴۶- گسترش همکاری با وزارت امور خارجه به منظور همکاری بین المللی در زمینه هنرهای نمایشی

۴۷- تشکیل کار گروه های تخصصی برای سنجش موارد قابل واگذاری به استانها و چابک سازی اداری

ماده ۶: الزامات اجرایی، نظارت و پیگیری:

۶-۱ مسئولیت هماهنگی، راهبری، نظارت و ارزیابی مستمر "سند ملی هنرهای نمایشی" بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و به همین منظور این وزارت موظف است ظرف مدت دو ماه پس از تصویب این سند، شورایی با عنوان "شورای راهبردی و نظارت و ارزیابی سند ملی هنرهای نمایشی" ایجاد نماید.

اعضای شورای راهبردی، نظارت و ارزیابی سند ملی هنرهای نمایشی به شرح زیر می باشد:

۱. معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس شورا

۲. مدیرکل هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دبیر شورا

۳. نماینده تام الاختیار سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

۴. نماینده تام الاختیار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۵. نماینده تام الاختیار وزارت آموزش و پرورش

۶. نماینده تام الاختیار فرهنگستان هنر

۷. نماینده تام الاختیار حوزه هنری انقلاب اسلامی

۸. نماینده تام الاختیار دانشگاه هنر ایران

۹. دبیر شورای هنر

۱۰. رییس خانه تئاتر

۱۱. دو نفر از هنرمندان و کارشناسان خبره تئاتر با معرفی معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد

اسلامی و تایید و ابلاغ وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی

تبصره: شورای " راهبردی و نظارت و ارزیابی سند ملی هنرهای نمایشی " موظف است به منظور اجرایی سازی این سند، از ساز و کارهای لازم برای بهره گیری بهینه از ظرفیت بخش های خصوصی و مردمی استفاده کند.

۲-۶ شورای " راهبردی و نظارت و ارزیابی سند ملی هنرهای نمایشی " موظف است در اولین فرصت مقتضی، نگاشت نهادی برنامه های اجرایی، دستورالعمل ها و آیین نامه های مرتبط با وظایف دستگاه ها را تدوین و برای تصویب به شورای هنر ارسال نماید.

۳-۶ شورای " راهبردی و نظارت و ارزیابی سند ملی هنرهای نمایشی " مسئول پیگیری؛ اجرائی سازی، نظارت، کارکرد سنجی و ارزیابی میزان اثر بخشی برنامه های مذکور است.

تبصره: این شورا سالیانه گزارشی از برنامه های اجرایی و اثر بخشی مبتنی بر سند مذکور را تهیه و به شورای هنر و شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می نماید.

۴-۶ شورای " راهبردی و نظارت و ارزیابی سند ملی هنرهای نمایشی " مسئول روزآمدسازی سند بوده و موظف است حداکثر هر پنج سال یک بار سند را روزآمد نموده و برای تصویب به شورای هنر ارسال نماید.

این سند در ۱ مقدمه و ۶ ماده و ۲ تبصره در جلسه ... مورخ // شورای هنر به تصویب رسید.